

H. XIII. 10.

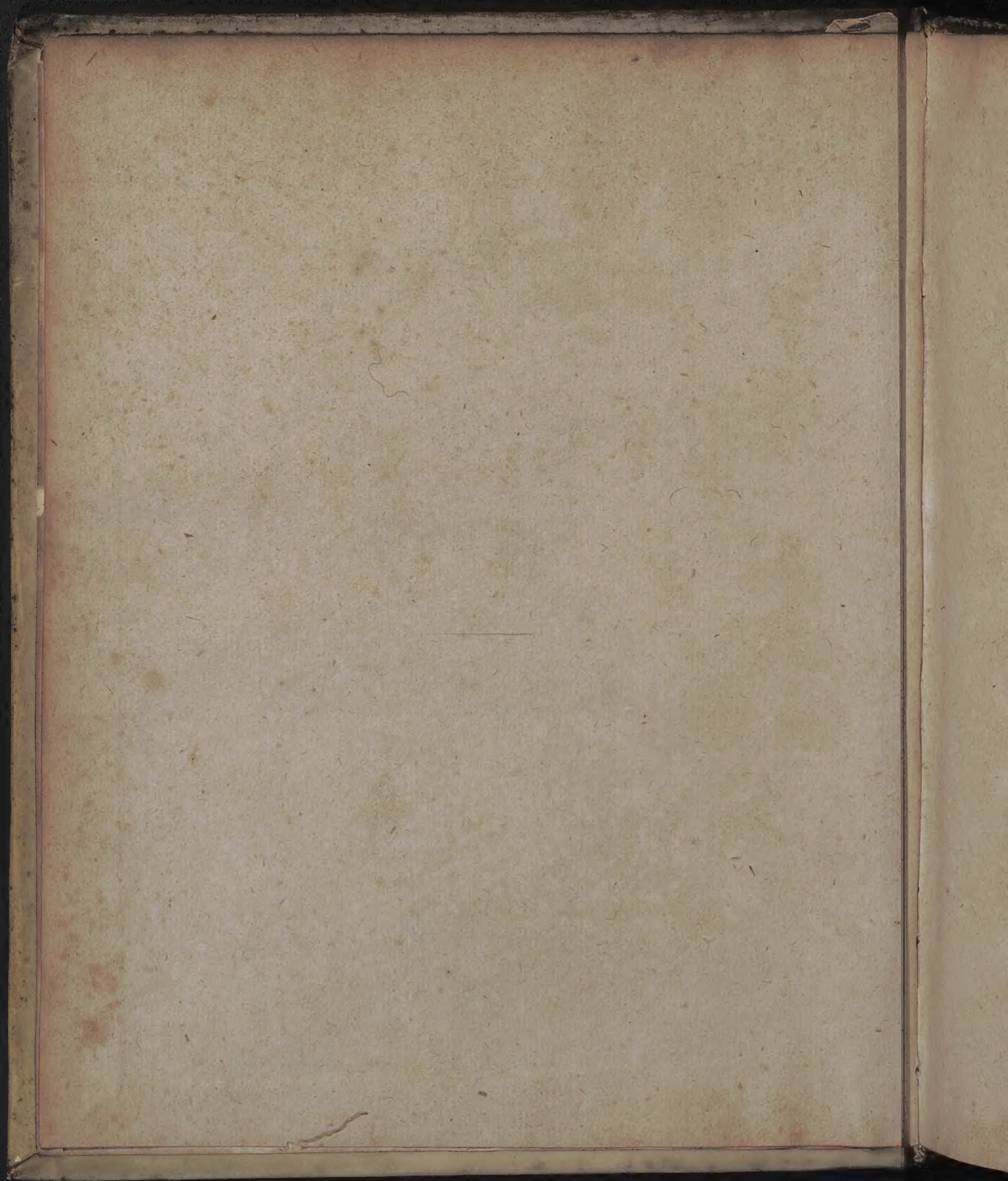

Liden
Novo Jacin.

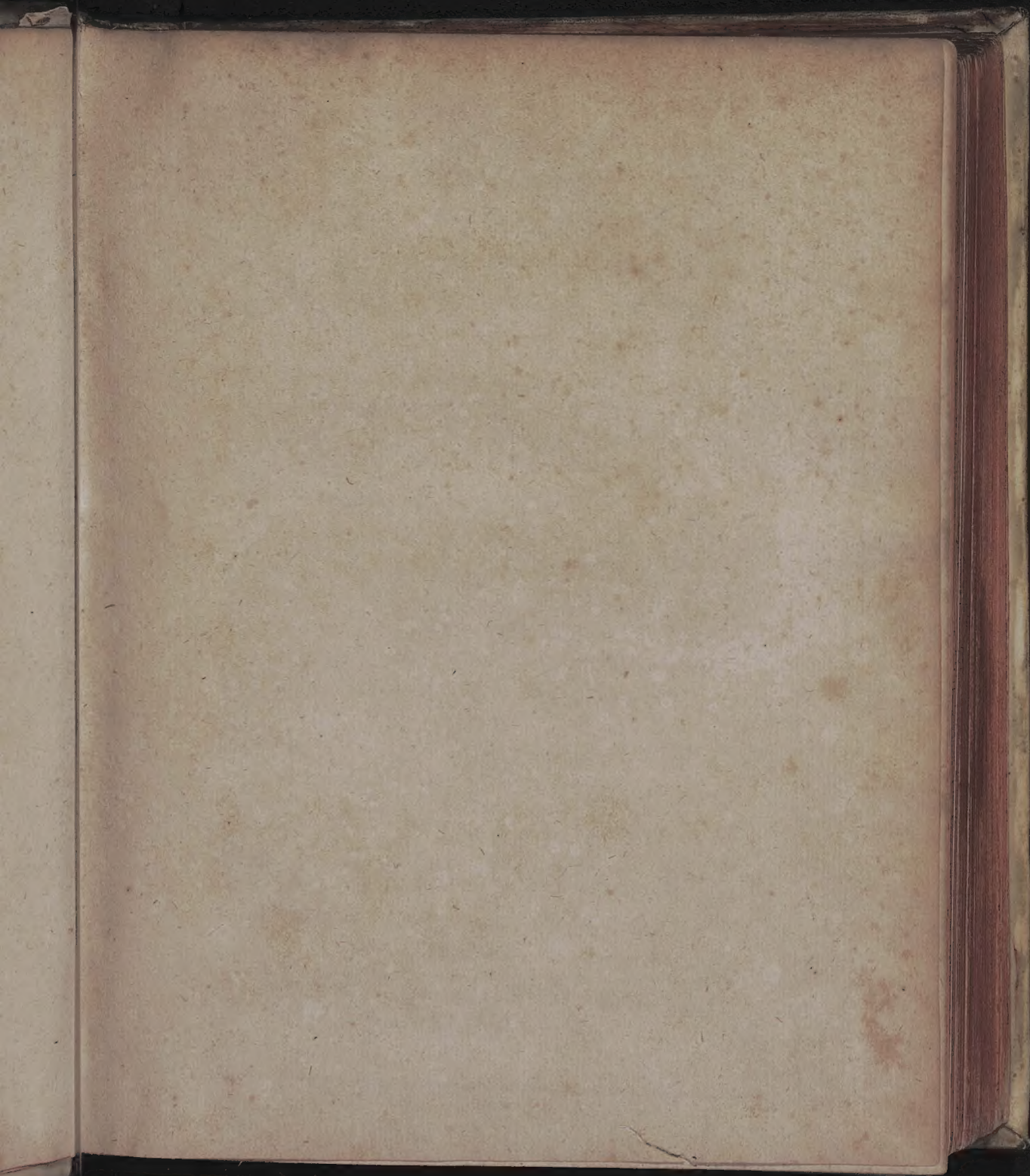
937. III

.M .III

Henrici Nicolai

1. de Multiplicitate Rei factae.
2. Tr. de Contradictionis Natura et Principio.
3. Tr. de Oppositione Enunciatorum.
4. Panlogia Liberalis Tabellis representata.
5. Dispositio Magnetica.
6. Tr. de Notis naturalibus.
7. Tr. de Cognitione humana universa, duabus Exercitationibus comprehensa.

EXERCITATIO IV.
De argumentis contra formalem Con-
tradictionem.

73

THESIS LIII.

Resp.
Lucà
de Lindà.
Borusio.

N quidam homines sint leones, qui-
dam *asini* sint rationales, hinc non sequitur, nec
ex Contradictionis naturâ aut formâ unquam
elucet. V. §. 25. 50. *Universali negante*
removere non legitimè contradicere esse patet,
quòd ratione materia saltem procedat, non for-
ma, sic enim utramq; oppositam falsam faciet, quod Con-
tradictioni adversum. Conf. §. 45. 3. Omnes Apostoli
sunt 12. falsum est, quia Jacobus & Andreas non sunt
12. & Non omnes A. f. 12. etiam falsum, quia collectim
sumpti omninò sunt 12. Et legitima tamen est contra-
dicendi forma, nec verum à falso infallibiliter secernit.
E. non generalis est. R. Tò omnis *in primo Enuntiato* col-
lectivè *sumitur, sic verissimum, & contradicens falsum est.* Si
distributivè *Vox omnis sumatur, prior falsa, Contradictoria ejus*
vera est. Idem in similibus est: Omnes digiti manuum sunt 10.
collectivè verum, & contradicens falsum, Non omnes d. m.
f. 10. Distributivè prius falsum, Contradicens verum est, Non
omnes d. m. f. 10. Non enim pollex & minimus. Et sic
contradicendi forma verissima manet.

45. 4. In comparativis enunciandi formis etiam
hæc contradicendi forma non procedit, utramq; enim
Contradictoriam falsam facit. Ut, nulla virtus magis
nos justificat, quàm caritas, non Nulla virtus magis nos
justificat, quàm caritas, h. e. quædam virtus m. n. i. q. c.
falsum. Sequitur hinc, aliquam virtutem nos justifi-
care, & caritatem nos justificare, quod utrumq; de no-

K

strâ

stra fide falsum est. Nullum opus magis salvas, quàm caritas, Non n. o. m. s. q. c. falsum utrumq. & sequitur hinc, aliud quod opus nos salvare, quod Nos non concedimus. Sic, Nulla scientia humana & acquisita magis de divinitate Christi certificatur, quàm Magia & Cabala, Non nulla scientia h. & a. m. d. d. C. n. e. q. M. & C. utrumq; falsum, & aliquam scientiam humanam nos de divinitate Christi certificare presupponit, quod similiter falsum. Nulla scientia humana magis spiritualiter nos illuminat, quàm Philosophia, Non nulla s. b. m. s. n. illum. q. Ph. Utrumq; falsum, & quandam scientiam humanam spiritualiter nos illuminare facit. Fornicatio simplex melior est adulterio, Non fornicatio simplex melior est adulterio, utrumq; falsum promittit, & fornicationem simplicem bonum quid esse consequenter ponit, quod etiam falsum. Melius est nubere, quàm uri, Non melius est nubere, quàm uri, utrumq; falsum, prius n. nubere & uri bonum facit, posterius utrumq; bonum negat, cum nubere bonum quid esse negare non debeat. Aristoteles melior Christianus Platone fuit, Non Aristoteles melior Christianus Platone fuit, utrumq; falsum dicit, Nam & Aristotelem & Platonem Christianos facit. Contradictores posteriores in his sunt verissimæ, sed particula Negandi non, super totam enuntiationem fundit, ejusq; veritatem negare debet, non super vocem Nulla tantum, ut præcisè particulari affirmanti propositio Contradictoria equipolleat. Ut sensus sit: Non nulla virtus magis nos justificat, quàm caritas. h. e. falsum est illud enuntiatum, Nulla virtus magis nos justificat, quàm Caritas, Cum fieri possit, ut simpliciter nulla virtus nos justificet, & sic nec magis caritas, quàm cæterarum aliqua, & ex universis nulla prorsus nos justificet. Hinc nec caritatem, nec aliquam aliam virtutem nos justificare consequitur. Idem in cæteris Exemplis te-

endum. Ve
lam bonum
citer nullum
lud, vel alio
Picus Miran
in concl. Ma
acquisita ma
Magia & Cal
la te, ac. m. n
contradiction
nem postulasti
torum sequit
entia acquisit
Magia & Ca
intendit in A
167. Ex te
consequi pote
entia human
quia in præci
veram illam
in illo: Nu
luminat, qu
n. i. q. Ph. H
nare, nec ull
55. Qu
sui negativu
gis alia scien
reddidit, quã
lam, nec uli
cremus, Nu
vivat & sent

*nendum. Verum est hoc posterius, Non sc. verum est, nul-
lum bonum opus magis justificat, quàm caritas, Cum simpli-
citer nullum nos justificet, & sic nec caritas magis, quàm a-
liud, vel aliorum operum ullum nos justificet. Sis de eo, quod
Picus Mirandulanus suis de omni scibili Conclusionibus
in concl. Magicis 26. num. 9. inseruit, Nulla Scientia
acquisita magis nos de divinitate Christi certificat, quàm
Magia & Cabala, si contradicas, Non sc. verum hoc est, Nul-
la sc. ac. m. n. d. d. C. c. q. M. & Cabala, Veram omninò
contradictionem dixeris. Falsitatis enim illam Pici assertio-
nem postulasti, & sic tanquam falsam rejecisti. Inde nihil
eorum sequitur, quæ consequi putantur, vel aliam aliquam sci-
entiã acquisitã, magis de divinitate Christi nos certificare, quàm
Magiã & Cabalã Vel ip. M. & C. id præstare, quod quidã Picus
intendit in Apologiã pro suis conclusionibus T. 1. Op. p.
167. Ex totali enim rejectione propositionis & hic sensus
consequi potest: Nec Magia aut Cabala, nec ulla alia sci-
entia humana nos de divinitate Christi certificat. Quæ
quia in præcedente Contradictione etiam virtualiter latet,
veram illam Contradictionem esse omninò consequitur. Idem
in illo: Nulla scientia humana spiritualiter magis nos il-
luminat, quàm Philosophia. Non verum hoc, N. s. h. s. m.
n. i. q. Ph. Hinc nec Philosophiam spiritualiter nos illumi-
nare, nec ullam scientiam humanam id facere, sequitur.*

55. *Quod si præcedentem Pici propositionem sensum prorsus negativum continere dixeris, quasi hoc velis: Non magis alia scientia acquisita nos de divinitate Christi certos reddit, quàm Magia & Cabala, ut intelligas, nec has, nec illam, nec ullam acquisitam id facere posse: Quomodo dicereamus, Nulla magis scientia nos piscem artificialem, qui vivat & sentiat, facere docet, quàm Arithmetica: Nul-*

lus homo magis equus esse potest, quàm truncus, & hunc sensum intenderemus; Ut nec alia ulla scientia nos piscem artificialem facere docebit, qui vivat & sentiat; sic nec Arithmetica. Uti truncus equus esse non potest, sic nec ullus homo. *Hoc est*, Nec Arithmetica, nec ulla alia scientia piscem artificialem facere docebit, qui vivat & sentiat; Nec homo nec truncus equus esse potest: Vera quidem hoc sensu talia enuntiata futura sunt, sed vera comparativa non erunt, verùm absolutè negativa: Nec cogitatio nostra naturalis super talem eorum sensum feretur, sed prorsus alium, qui quasdam scientias humanas de divinitate Christi nos certificare posse inde colliget, sed maximè Magiam & Cabalam id facere: & hominem aliquem equum esse posse, sed maximè truncum talem esse. Aliter naturalis intellectus enuntiata comparativo sensu prolata, si verus is esse debeat, capere non potest, Et si aliter capiat, sensus verè comparativus non est, sed absolutè negativus. Neq̃ Picus alto sensu ea intellexit, quàm omninò comparativo. Magiam enim & Cabalam auditoribus commendandam sibi sumpserat. Commendare autem ab impotentiâ & imbecillitate eas, quòd neutra de divinitate Christi nos certos reddere possit, admodum ridiculum fuisset. Non tam insulsi cerebri ingeniosissimus Picus erat, ut tam inepta commendandi argumenta meditaretur. Sed inde commendandi eas rationem ducere voluit, quòd inter acquisitas nulla reperiretur scientia, qua rectius firmitusq̃ nos de verâ Christi divinitate certos redderet, quàm Magia & Cabala naturalis. Hoc sensu etiam ab aliis accepta est thesis Pici, impugnata, & à iudicibus ejus reprobata. Hoc sensu Contradictionem talem, quam ei Picus attribuit, indeq̃ Adversarios suos ejusdem absurditatis convincere voluit, cuius ipsum nota verani, non obtinet. Nempe,

quæ-

quædam sci
si certos re
vidam scien
Christi homi
Christianam
lurane,

56. Ex
colarem affi
mine: sunt pa
posse, ut null
ra est hæc Co
magis de divi
bala. Se
magis id fac
& Soli lum
dum, quòd
la substantia
tur per partic
substantia c
trumq̃ enim
magis est ho
homo, quàm
pars opposita
est: Non n
fer, Vt To no
ritatem neg
ponit quidam
quas in sen
tar. Sic ha
angelus, se q̃
substantia co

quædam scientia acquisita magis nos de divinitate Christi certos reddit, quàm Magia & Cabala. *Quasi omnino eisdem scientie humana acquisita tribuerent, de divinitate Christi homines confirmare, quod ipsi ut absurdum & in fidem Christianam contumeliosum in Pici thesibus damnatum voluerant.*

56. Ex negativâ enim, ut sic, non licet aliam particularem affirmativam educere. *Vi si dicas, Non omnes homines sunt patristi, non licet inferre, E. quidam, Cum fieri possit, ut nulli sint. Vi supra §. 25. seq. disputatum. Sic vera est hac Contradictoria: Non nulla scientia acquisita Nos magis de divinitate Christi confirmat, quàm Magia & Cabala. Sed non inferri patitur: E. quædam acquisita magis id faciet, cum fieri possit, ut prorsus nulla id faciat, & Soli lumini spiritualis revelationis id sit relinquendum, quod sentire Christianæ fidei æquum est. Sic, nulla substantia corporea magis est Deus, quàm angelus, non patitur per particularem affirmantem sibi contradici: Quædam substantia corporea magis est Deus, quàm angelus, Verumque enim in sensu falsissimum est. Sic, Nullus Diabolus magis est homo, quàm Lucifer, Quidam Diabolus magis est homo, quàm Lucifer, non sunt vera Contradictoria, & utraq; pars opposita falsa est. Sed vera contradictoria prioris hæc est: Non nullus Diabolus magis est homo, quàm Lucifer, Vi Tò non super totam propositionem feratur, ejusq; veritatem neget, ut supra ostensum. Ideò talia enunciata exponi quidam prius volunt in omnes Enuntiationes implicitas, quas in sensu suo involuunt, quàm contradictoriè illis opponatur. Sic hæc, Nulla substantia corporea magis est Deus, quàm angelus, sequentia enunciata in sensu suo involunt: Aliqua substantia corporea est Deus, angelus aliquis est Deus, angelus*

est substantia corporea. Quæ omnia falsissima sunt, & pro
 verisimilis in enuntiatio isto comparativo accipiuntur & im-
 plicantur, ac particulâ comparativâ magis, insinuantur: Cum
 sanguam absurda & impossibilia simpliciter removeri de-
 buissent, non sub comparatione aliquâ de se enuntiari. Quod
 enim absolutè esse non potest, intensius esse nequit. Sic,
 Nullus Spiritus magis est albus, quàm angelus, tria hæc in sensu suo
 implicat: Spiritus aliquis est albus. Angelus est Spiritus. Angelus est albus.
 Medium inter hæc verum est, extrema duo absurda & impos-
 sibilia. Itaque Non contradicendum putant, nisi resolutio prius e-
 nuntiati sensu iustè pateat, an omnia adversarius conce-
 dat, an quædam. Ex his concessis aut non concessis Con-
 tradictoriam oppositionem efformandum esse, & sic ad finem
 Logice ac contradictoria oppositionis perveniri posse. Cor:
 Martini d. anal: for: c. 2. Bacch. in vindic. c. 1. Danhau-
 verus ide. Disp. f. 3. § 30. alij.

57. Hæc ex illis, quæ §. 36. sunt adducta, facilem ha-
 bebunt explicationem. Pro sensu evolvendo in talibus enun-
 tiatis implicitis omninò observari, & pro re natâ adhiberi
 possunt. Cum tamen Contradictio formale instrumen-
 tum Logicum sit, omnibus enuntiandi formis, etiam
 quæ sub istis formis stant & manent, applicandum, non
 demùm, Vt in alias exponentes sunt resoluta, aut ad sensum &
 intensionem proferentis examinata; etiam hæc comparativus,
 ut sub istâ formâ comparatâ stant, contradicendum omninò e-
 rit. Quod generali istâ formâ expediendum veniet,
 quæ cæteris enuntiandi formis absolutè contradicetur,
 Negando veritatem earum in universum, particulâ negan-
 di toti enuntiatio præmissâ, ut super totum illud ejusq. verita-
 tem negandam ferri debeat. Sic nullus Spiritus magis est al-
 bus, quàm angelus, Non nullus sp. m. e. a. q. A, hoc est, totum
 illud

illud enun-
 turdum est
 etiam si quæ
 conjunctæ e-
 go hic nego
 Spiritum esse
 & in totum
 ita sunt.
 persistit, at
 immotè pro
 58. Si
 putant, U
 tur, quas in
 est adulterio
 rum, aduise
 tum. Hæc
 tura sunt.
 adulterium
 catum, quâ
 legitime se
 comparatâ
 tiato stant,
 rum à falso
 aptissime c
 est adulteri
 simplex m
 si bona, & i
 enim form
 In secundo
 habes, ejus
 falsum erit,

illud enuntiatur, Nullus sp. m. e. a. q. A. falsum & absurdum est, adeoq. omnes ejus partes hic falsitatis arguuntur, etiamsi quadam absolute pro se vera sint, quia tamen falsis conjunctæ eorumq. partes, simul cum illis negantur. Ita Ergo hic negatur, spiritum aliquem esse album, angelum salem spiritum esse, & hunc maximè esse album. Omnia simul & in totum negantur, quia falsa, falsis juncta & immista sunt. Et sic hæc Contradicendi forma adhuc generaliter perstabit, atq. in omni Enuntiandi modo & formâ in veritate immotè procedet. Conf. t. 39. 40.

58. Similiter in cæteris Comparativis procedendum putant, Ut prius in implicitas & exponentes suas resolvantur, quas in sensu implicans. Sic, fornicatio simplex melior est adulterio, hæc tres sensu continere dicunt: Fornicatio est peccatum, adulterium est peccatum, sed fornicatio levius est peccatum. Hæc omnia sunt vera, Contradictoria eorum falsa futura sunt. Vi si quis dicat: Fornicatio non est peccatum, & adulterium non est peccatum, & fornicatio non est levius peccatum, quàm adulterium. Hæc in exponentium Contradictione legitime se habent. Sed comparativis etiam in formâ comparatâ contradicendum erit, & prout sub uno enuntiato stant, non ut in tria exponentia sunt resoluta, ibiq. verum à falso formali Contradictionis medio secernendum. His aptissimè contradices: Non fornicatio simplex melior est adulterio, seu, falsum est enuntiatur istud, fornicatio simplex melior est adulterio, Cum fornicatio prorsus non sit bona, & ideo magis bona altero peccato esse non possit Cui enim forma absoluta non inest, minùs comparata inerit. In secundo, Melius est nubere, quàm uri, verum enuntiatur hæc, cujus contradictorium, non melius est nubere, quàm uri, falsum erit, Nec tamen ex priori vero sequitur, etiam uri bonum

bonum quid esse. Non enim forma Comparata semper ad utrumq; comparisonis membrum refunditur, sed quandoq; ad alterum tantum, Nec bonum cum bono tantum, sed & cum malo in comparisonem venire potest. Sic melius est esurire, quam idololatriis cum scandalo infirmorum vesci. Esurire bonum est: Sed idololatriis vesci non inde bonum concluditur, cum semper malum sit. Nec hic bonum cum bono, sed malo comparatur. Melius est obedire voci Iehova, quam refragari, Non sensus, quasi & refragari bonum sit. Melius est eleemosynas distribuere pauperibus, quam distributas eripere. Non sequitur, distributas eripere pauperibus in censu bonorum collocari. Ex materiis rerum earumq; habitudinibus talium rerum cognitio in specie dijudicanda erit. Priores omnes erunt verae, Contradicentes earum falsa, Non melius est esurire, quam idololatriis vesci: Non melius obedire, quam refragari: Non melius eleemosynas distribuere, quam eripere. In reliquis, Non Aristoteles melior Christianus fuit, quam Plato, negans hac Contradictoria verissima est, sed absolute & tantum negat, nihil affirmat. Nec inde Aristotelem & Platonem Christianos fuisse collegeris. Qui non meliorem Christianum dicit, tantum negat, ita ut & absolute non Christianum esse dicere possis. Sic non albus, non leo, tantum in infinitum negant, nihil determinati aut affirmati inferunt. Ut nigrum, vel hominem, Ut in terminorum Contradictione l. 2. §. 7. 8. 25. Tract. d. Contrad: notatum. Sic melior, non melior, termini contradictorii sunt. Ex hoc non ad affirmatum procedas, bonum esse. Sic, melior Christianus est, Non melior Christianus est. Ex hoc negativo, ut priori contradicit, non statim affirmatum colligere debes. E. tamen Christianus est, Cum prorsus non Chr. esse possis, & sic nec melior altero.

Con-

Contradictio
 si oppositi v
 contradicendo
 verum alteru
 innotatio, ve
 nostra Cont
 rarius enunti
 §9.
 non procedi
 Om. homin
 hom. esse. d
 nem esse doct
 rumq; ver
 R. Enuntiata
 diuisa. Si co
 tur, Om. ho
 traditio hac
 it necessaria
 rum est, om
 uatum, Om.
 un. Om. ho.
 erit. Si diuis
 bunt. Nere
 homo necessa
 sum est om. h
 tus, Vbi posse
 est omnem h
 est doctus:
 hom. esse doct
 priore veras

Exercitatio IV.

81

Contradictio ex vi Contradictionis tantum negat, nihil determinat, oppositè velut paratè affirmat, c. 8. 17. 18. 49. 50. E. & hic in contradicendo tantum in negando sistit, non ultra progredere, & verum alterum contradicentium sine dubio etiam in Comparatione enuntiatis, ut sub formâ comparatâ stant, sortieris. Manetq; nostra Contradicendi in Enuntiatis forma etiam in comparationibus enuntiatis verissima, generalis, & Catholica.

59. 5. In modalibus hæc contradicendi formâ non procedit, Vtramq; enim veram vel falsam facit. Vt, Om. hominem esse doctum est necesse, Non om. hom. esse. doct. est necesse, verumq; falsum est. Om. hominem esse doctum possibile est, Non o. ho. es doct. possibile est, verumq; verum est. E. non generalis contradicendi forma. R. Enuntiata ista aut sunt modalia enuntiata composita, aut diuisa. Si composita, hunc habent sensum: Hoc Enuntiatum, Om. hominem esse doctum, est necessarium, Cuius contradictio hæc erit: Non hoc enuntiatum, om. homi. esse doct. est necessarium. Hæc verissima est, prior falsa. Contingens enim est, om. hom. esse doctum, non necessarium. Sic hoc enuntiatum, Om. hominem esse doctum, est possibile. Non hoc enun. Om. ho. e. do. est possibile, Prius verum, posterius falsum erit. Si diuisa, tum verè erunt modalia, & hunc sensum habebunt. Necesse est omnem hominem esse doctum, Vel, Om. homo necessario est doctus: Quibus contradicitur: Non necess. est om. ho. e. doct. Vel, non omnis homo necessario est doctus, Vbi posteriora hæc verissima, priora falsa sunt. Possibile est omnem hominem esse doctum, vel omnis homo possibiliter est doctus: Quibus contradicitur: Non possibile est omnem hom. esse doctum, Vel, Non om. homo possibiliter est doctus, Vbi priora verissima, posteriora falsa sunt. Et sic legitime proce-

L

dis

dit Contradictio. Conf. t. 79. 6. Contradicendi forma aliquam inter duas contradicentes mediam introducens non est legitima. Contradictio enim omnis immediata esse debet. Vt f. l. Tr. 42. d. Contr. statutum. Sed hæc contradicendi forma mediā introducit. Vt, Aut amisisti corinua, aut non amisisti, media est, aut nunquā habuisti. Aut retinuisti 100 imperiales, aut non retinuisti, media est, aut nunquam habuisti. *Omnia homo est leo, non omnia homo est leo, media est, nullus homo est leo.* Aut sola terra mouetur, aut non sola, medium est, aut nulla. Soli homines sunt lapides, non soli homines sunt lapides, medium, nulli homines sunt lapides. *Es sic in infinitis materiis. E. hæc Contradicendi forma est illegitima.* R. 1. De immediatione Contradictionis variant Logicorum sententiæ. Quidam de aperta terminorum Contradictione tantum procedere putant, non Enuntiationum. Vt homo, non homo, simpliciter nullum medium admittit. Alij & ad Enuntiationum Contradictionem extendunt, quasi & illa medium non admittant. Ita Aristoteles l. poster: C. 2. c. 5. Contradictio, inquit, est contrariorum illa oppositio, in qua nihil, quod verè medium sit, reperiri potest. Similiter Scheibler. d. proposit: c. II n. 28. Cū oppositio terminorum contradictoria maxime sit immediata, ita hæc etiam oppositio propositionum immediata & adeo isti similima est. D. Iac. Martini l. 2. disc. Ram. c. 4. q. 6. Vt in terminorum simplicium contradictione, ait, non admittitur medium, Vt inter hominem & non hominem, Nam quicquid est, aut est homo, aut non homo: Sic etiam in contradictione enuntiationum nullum datur medium. Vt, in allato exemplo: *Omnia homo est doctus, non omnia homo est doctus,* nulla planè propositio est media. Nam ut inter

ens & non ens non datur medium: sic inter verum & falsum non datur medium. Esset enim neq. vera neq. falsa, quod implicat contradictionem in adjecto, cum omnis propositio Logica, & quidem categorica, aut vera aut falso sit, & quidem ex necessitate.

60. Patetq. immediatio hac Enuntiatiue Contradictionis ex ipsa Contradictionis natura. 1. Affirmatio & negatio ejusde præcisè de eodem & in sensu eodem, nihil admittit mediij in enuntiando. Quidquid enim dixeris, aut affirmare te oportet, aut negare. Tertium nullum hic, aut prorsus nihil enuntiare, Logiceq. in parte secundâ operari te oportet, sed ad non liquet recurrere. Vt Tract. d. Contradict. s. 1. c. 53. dictum. Tam quidem nihil omnino erit, sed nec Contradictio erit, cujus proprium hic inter propositiones esse dicimus. nullum medium agnoscere. Negatio enim vniuersa complectitur, quæ sunt extra affirmationem, Et sic nihil in medio relinquit, si ullâ ratione res cognita sit. Sed Contradictio est talis ejusdem de eodem affirmatio & negatio. E. nullum medium habet. 2. Inter verum & falsum enuntiatiue nullum est medium. Quidquid enim enuntias, aut verum est, aut falsum. Et vel absolute vel respectiue tale erit. Aut enim dicis, quod res est, sic verum dicis, aut quod res non est, sic falsum. Nullum hic medium, sicut inter rem esse & non esse, nullum est. Sed Contradictio enuntiat ut verum & falsum. In eo enim Natura ejus est, ut unum enuntiatum verum dicat, alterum falsum. Ergo medium hic non. 3. Inter esse & non esse nullum medium. Sed Contradictio dicit esse vel non esse in enuntiato aliquo, esse nempe verum vel non verum, siue falsum. E. medium admittere non potest. 4. Si inter Contradictoria enuntiata medium, aut participationis de utroq. aut

negationis ab utroque erit. Sed neutrum esse potest. Si participationis, esset enuntiatum illud & verum & falsum. Haec enim in utraque Contradicente sunt, altera vera vi Contradictionis est, altera falsa. At hoc absurdum est, & à Logico enuntiato alienissimum. Velenim hoc falsum est, vel verum, non utrumque simul. Si negationis, erit enuntiatum aliquod Logicum, quod nec verum, nec falsum est. Hoc iterum natura enuntiati Logici adversum, quod alterum eorum dicere oportet, secus enuntiatum Logicum non est, sed sophistica & ambigua elusio, qualis demonis per oracula sua Respondentis sapientia fuit, quam nisi ad unum planumque sensum redegeris, in enuntiato Logici formam nunquam componas. 5. Immo erudiendi veri, & à falso discernendi instrumentum verum vel falsum manifestare oportet, non vel utrumque simul, vel neutrum inter utrumque. Quomodo enim aliàs verum, & quidem indubitato, erueret? Sed Contradictio est tale instrumentum, ut in Operatione secundā nallum aut per illi, aut in illo sine diversum assignari queat. E. verum vel falsum determinatè manifestare oportet, non medium aliquod inter ea admitte. Plura f. i. c. 42. 43. d. Contrad. patent. Opposita, quae his exemplis quibusdam moveri possunt, c. 59. 61. patebunt.

61. *His ita confirmatis ad exempla adducta Respondendum.* Forma Contradicendi inter duas contradicentes mediam introducens, sc. ratione veritatis aut falsitatis, affirmationis aut negationis, non est legitima. Sic enim Contradictiones enuntiationum legitima sunt immediata. Sed ratione modi enuntiandi media aliqua enuntiatio inter duas Contradicentes esse potest. Hoc modo forma Contradicendi non praevisè immediata esse tenetur. Iam nostra enuntiandi forma priore modo mediam non induci, nec

ex-

Exercitatio IV. 89

exempla adducta id probant. Quædam enim non sunt vera Contradicentia enuntiata, sed membra tantum unius Enu: contradictoria habent: Quædam sunt quidem Contradicentia, sed media enuntiata verè non habent. Illa, Aut amisi cornua, aut v. a. Aut retinui 100. Imperiales, aut non retinui, non habent veram Contradictionem enuntiatiuam, sed una est propositio disiunctiva, membris Contradictoriè oppositis constans, Amisi non, amisi. Illa autem Contradictio, de quâ jam agimus, duorum enuntiatorum identicè sibi in affirmando & negando oppositorum esse debet, Vt, Omnis homo est doctus, non om. h. e. d. qualis illa disiunctiva non est. Deinde non habent verum medium inter se, si legitimo sensu rō non amittere sumatur. Samendum est ita, ut in infinitum neget, & ad omnem rem in infinitum extendi queat, præterquam oppositum suum, cuius est negatio. Iam illud non amisi, si ita latè sumatur, nunquam habuisti comprehendit, nam & is, qui nunquam habuit aliquid, non amisisse dici potest. Quod enim non habet, quomodo amittere aut amisisse dicitur? E. alterum membrum ei Conveniet, & sic non amisisse dicendus erit. De quovis enim alterum Contradictionis terminorum velut ens & non ens, est enuntiandum. Hoc modo rō nunquam habuisse, nunquam verum medium inter amisisse & non amisisse erit, sed in non amisisse continebitur. Sic, aut retinui 100. Imperiales, aut non retinui, Tō non retinui latissimè sumendum ut de quovis enuntietur, excepto opposito suo, retinere. Iam ita sumptum & rō nunquam habuisti, sub latitudine sua complectitur, & ita verum medium inter retinere & non retinere non est, nunquam habere, sed in rō non retinere continetur. Et si non retinet aliquid, qui nec habet illud, nec unquam habuit.

86 De Oppositione Enuntiatorum

62. Coetera exempla Contradictionis enuntiatorum, *Om. homo est leo. Non om. h. e. Sole terra mouetur, non sola t. m. Soli homines sunt lapides, non soli h. f. l. qua media habere videntur, nullus homo est leo, nulla terra mouetur, nulli homines sunt lapides, apparenter medias saltem habent, non ipsius Contradictionis & rei enuntiata quæ veritatem aut falsitatem, affirmationem aut negationem, sed modi enuntiandi per particulas formati. Contradictio Enuntiativa, (de hac enim jam agimus,) caret medio veritatis aut falsitatis nempe, affirmationi aut negationis inter enuntiata illa, quæ contradictoriè sibi opponit. Inter duo Enuntiata Contradictoria nullum enuntiatum est medium, quod vel affirmet & neget simul, vel nec affirmet nec neget, quod vel verum & falsum simul sit, vel nec verum, nec falsum sit. Hæc est illa immediatio, quæ Contradictio etiam Enuntiationum simpliciter medio carere dicitur. Vt. 59. patuit. Non autem immediatio Contradictionis Enuntiativæ præcisè ad modum enuntiandi est restringenda, quasi nullus enuntiandi modus inueniri queat, qui inter duas contradicentes medius esse possit. Sic enim media quadam inter Contradictorie oppositas dari possunt, si modum enuntiandi spectes. Sic inter omnis & non omnis est media aliqua particula quantitatæ, ad modum enuntiandi pertinens, nullus, vnde enuntiatio per hoc signum formata modum enuntiandi medium inter has facit, *Om. homo est leo, non om. h. e. l. Nullus homo est leo. Sed in veritate aut falsitate hæc non est media, quasi dua præcedentes nec vera nec falsa fuissent, hæc sola talis demum esset. Sic enim posterior contradictoria, non omnis homo est leo, verissima fuit.**

63. Sic solus & non solus, medium admittunt, nullus, si modum Enuntiandi spectes. Vnde media enuntiatio inter has

has, solus bo-
lus homo est
dia, sic enim
per (us hic j m
rum, non sol
rum, n. fa 2.
j. b. j. d. si in
Verum, non
tione veritat
contradicer
rum formæ
tum præcisè
liqui enunti
m, homo est
nega, nihil a
te sume, ut n
litas, sed &
lapus esse dis
potest, ut qu
possit. Vb, l
nullus sit alati
& nullus rati
dictio sustit, &
t. 26. 27. sec
64. 7. l
forma non p
lam vel verac
dam homo
poterit. On
Om, homo

has, solus homo est animal, non solus homo est animal, est. Nullus homo est animal. Sed in veritate aut falsitate non est media, sic enim priorum altera vera, altera necessario est falsa, & per se hic immediatio est. Falsum, solus homo est animal: Verum, non solus homo e. a. Falsum, sola terra movetur, Verum, n. s. t. m. Falsum, soli homines sunt lapides, Verum, non j. b. s. l. si in negando præcise sis. Falsum, Om. homo est leo, Verum, non omnis est leo, si in negando sis. Nullum hic ratione veritatis aut falsitatis est medium. Et hoc vult nostra contradicendi forma, qua generaliter in omni Enuntiationum formâ & modo ita contradicit, ut unum Contradictorium præcise verum, alterum falsum eliciat. Iam hoc & in reliquis enuntiatis facit. Negativæ omnes sunt veræ. Non om. homo est leo, non sola terra movetur, &c. Sed 1. Tantum hic nega, nihil affirma. 2. Tò non omnis & non solus absolute sume, ut non affirmatum aliquid aut cum alijs junctum inde elicias, sed & absolute negativum subsumi possit, ut nullus homo lapis esse dicatur. Non solus enim & nullum completio potest, ut qui non solus dicatur contradictoriè, & nullus esse possit. Ut, Non solus homo est alatus, & eò extendi potest, ut nullus sit alatus. Non solus canis rugit, eò extendi potest, Ut & nullus rugiat, & sic consequenter. In his legitima Contradictio sistit, & sic alterum falsum in enuntiatu exhibebit, ut ex t. 26. 27. seq. amplius patere potest.

64. 7. In materijs contingentibus hæc contradicendi forma non procedit, sed utramq; Contradictoriarum falsam vel veram importabit. Ut, Omnis homo sedet, quidam homo non sedet, Vtrumq; vel verum, vel falsum esse poterit. Om. animal dormit, Quod. animal non dormit. Om. homo ambulat, Qui. homo non ambulat, Om. pari-

paries est albus, qui. par. non est alb. & infinitis alijs materijs contingentibus. E. non generalis contradicendi forma. R. 1. ista enuntiata absolute & solitarie unūquodq; eorum sumendo, vera esse possunt. Ita omnibus sedentibus verum esse potest, om. homo sedet, omnibus dormientibus verum, om. animal dormit, Omnib. non sedentibus verum esse potest, Quid. homo non sedet: Omnibus non dormientibus verum, Quod animal non dormit. Sed hoc nihil ad nostrum propositum facit. Non querimus, an enuntiata aliqua absolute secundum se sumpta vera esse possint, vel falsa: sed an contradictorie opposita simul vera vel falsa esse possint? Hoc negamus. Oppone ista enuntiata contradictorie, Om. homo sedet, & hoc verum esse dic: sum impossibile est, contradictorium eius verum esse. Quid. homo non sedet. Aut si hoc verum est, impossibile est, alterum verum esse, omnem hominem sedere. Idem in ceteris est. 2. Talia enuntiata non sunt immediate & primo contradictoria, sed hæc: Om. homo sedet. Non om. h. s. O. animal dormit. Non o. a. d. & sic in ceteris. Formaliter & immediate hæc sunt contradictoria, quia impossibile est simul esse vera, aut falsa. Si verum est, omnem hominem sedere, impossibile est alterum verum esse, non omnem hominem sedere, aut si hoc verum, impossibile est prius tale esse. Nostra autem forma in hoc modo formanda est, non in priori. Omnis & non omnis formaliter & aperse sunt contradictoria, Quod & Conimbricenses c. 7. d. inter. q. 1. a. 2. Horneius l. 3. in st. Log. q. 29. n. 5. 6. 30. & Et q. 30. n. 2. & Scharfius l. 2. Log. C. 9. benè aduertunt: Secundò & mediatè tantum omnis & quidam non, quia in prioris sensu continentur, ex eorū educi possunt, ac illi equipollentia sunt. Sic hinc, quidam homo est albus, immediate contradicit, Non quidam homo est. a. Mediatè & secundò, nullus h. est. a. quia sensu priori equipollet.

equipollet.
ta & in qua
maximè form
maticas in ge
ma, Omnis &
alis, non om
respondent, Vt
non sedet, ver
Non dicendum
Om. ho. sed. A
tionis esse veri
Hoc modo vere
positionem e
sum adducitu
in nostra Cont
simul, vel veri
hoc contra nost
possunt.
65. 8. Su
traducendi fo
vel vera, vel f
lidissima. Qu
falsum. Om
irrationalis n
possibili ort
Adamus, ante
existente, poss
Sec suum equi
verumq; veru
tatum, Quod
colore, ytrul

equipolles. Nostra autem contradicendi forma immediata & in quavis enuntiandi formâ procedens est, adeoq; maximè formalis, quæ & voces Categorematicas & syncategorematicas in enuntiato servare debet. Aliud est syncategorema, Omnis & quidam: Formaliter illud ita negatur: Omnis, non omnis. V. t. 64. Alij ad hæc & similia exempla respondent, Vtrumq; Enuntiatiū, Om. homo sed. & quid. homo non sedet, verum esse, sed non copulativè, verum disiunctivè: Non dicendum esse, om. homo sedet, & quidam non sedet, sed, Om. ho. sed. Aut quidam non sedet. Hoc extra respectum oppositionis esse verissimum. Danhauver. jd. disput. f. 2. t. 23. Hoc modo vera propositio disiunctiva futura est, nullâ oppositionem enuntiatiivam habens, & sic extra nostrum scopum adducitur, Qui de contradictione eiusq; formâ agit an nostra Contraducendi forma duas contradictorias vel falsas simul, vel veras efficiat. Ha, dum Contradictoriæ non sunt, nec contra nostram Contradicendi formam quidquam efficere possunt.

65. 8. Sunt & plures aliæ materiæ, in quibus hæc contradicendi forma non procedit, sed vtrq; contradicens vel vera, vel falsa futura est. Vt, Om. elementa sunt calidissima. Quæd. elementa non sunt calidissima, *verumq; falsum.* Om. homo irrationalis est animal, quid. homo irrationalis non est animal, vtrumq; falsum, quia ex impossibili ortum. Om. homo est Adamus, quid ho. n. e. Adamus, ante la spum *verumq; verum fuit prius Adamo solo existente, posterius Euâ accedente.* Quilibet homo quemlibet suum equū videt, aliquis homo non videt quēl. su. eq. vtrumq; verum. Om. coloratum aliquo colore est coloratum, Quoddam coloratum, vt nigrum, non est aliquo colore, vt rubro, coloratum, *Verumq; verum.* Nullum.

animal est omnis homo, *Quæstio. an. e.* Om. homo, *O.* homo est omnis homo, Quid. Homo non est omnis homo, *similiter vera, Et tamen contradictoria.* Ergo. R. 1. In omnibus his exemplis non est contradictio prima & immediata, de cuius formâ nos disceptamus, quam inter omni & non omni esse dicimus, non inter omni & quidam non, V. t. 62. Et sic vniversa exempla reiicere possumus, tanquam nostra sententia non è directo contravenientia. Si immediata contradicendi formâ his. Contradicatur. Om. elementa sunt calidissima, & Non omnia elementa sunt calid. Om. homo est diues, & non o. b. e. d. Alterum omninò euadet verum, alterum falsum.

66. 2. Sed & istam mediatam Contradictionem tamen vindicemus, & quid singulis exemplis vel subsit, vel desit, discutiamus. In primo negant quidam, Contradictionem in plurali numero instituendam. Quia facile hic intercurrat equiuocatio, & ἀλλοῦ καὶ ἄλλο. Scheibler. C. d. prop. II. n. 34. Danhauer. ide. disp. f. 2. n. 23. Conimbricens. in c. 7. d. interpr. q. i. a. 2. ad tertium. Sic dicendum esset. Quod: elementum non est calidissimum, quod verissimum, Et oppositum ejus, Om. elem: est calidissimum, falsissimum. Sed & admissio plurali numero responderi potest, particularem, Quadam elementa non sunt calidissima, omninò veram esse, & tò quadam non de igne præcisè sumendum esse, sed aqua, terrâ, ære. Non enim definite dicitur hoc aut illud elementum non esse calidiss. Sed interminatè, aliqua non esse. Vbi ad veritatem hujus contradictoria, si inter elementa quadam non sint calidissima, & si ignis præcisè is non sit, satis est. In secundo exemplo, Om homo est diues, rus non diues, vel vera & formalis contradictio non est, cum non idem subiectum retineatur, in priori homo vniversaliter enuntiatus est, in posteriore vnum singulare suppositum pro subiecto ponitur, Cum homo non vniversaliter poni deberet.

Non

Non
adici præ
singulari, cur
gulari. Vn
de lege vocat
Contradictor
lesuita aliqu
homines sunt
peccato. Cum
c. 8. t. 12. C
debeat. Vnde
quirendam po
dicat. Nemin
14. 15. seq.
minò habend
falsissimam
nim Omni ho
animal, Quid
ex subiecto im
homo, perinde
niam & nihil
vera, Quid.
negat, nihil a
negando sisten
verâ habend
homo irrat. est
tam homo irra
67. In q
non est Adam
homo. Prio
qua est, de hom

Non omnis homo est dives: At uniuersali non Contradictis precise singulari, sed non uniuersali, quod latius patet singulari, cum & particulare completatur, quod non est singulare. Vnde has oppositas quidam Logicorum Contrarias de lege vocant, quæ utramq; falsam habere possint, non autem Contradictorias, Vt Scheiblerus & Danhauuer c. 1. Et rectè Iesuita aliquis, Gerhardus, Contradictorias esse negat, Om. homines sunt obnoxij peccato, Et Virgo Maria non est obnox. peccato, Cum subiecta mutantur, ap. Chamierum l. 5. d. peccat. c. 8. t. 12. Cum formaliter, Non om. ho. su. ob. pe. contradicci debeat. Vnde Chamier ad rei ipsius Naturam diligentius perquirendam postea delabitur, quod negative etiam Scriptura dicat, Neminem, excepto Christo, iustum & sine peccato esse, c. 4. t. 5. seq. Et id rectius: Vel, si pro contradicentibus omnino habenda sint talia enunciata, Vniuersalem affirmantem falsissimam esse dicendum est, Omnium homo est dives: Non enim Omnium homo est dives. In tertio, Om. homo irrationalis est animal, Quid. homo irr. non est animal, vel prior est falsa, & ex subiecto impossibili procedit, homo enim irrationalis est non homo, perinde ac si dicas, Om. ens nihilum est substantia, Ens enim & nihilum simul in æternum non subsistunt: Posterior vera, Quid. homo irrationalis non est animal, sed tantum negat, nihil affirmanti inferi, ut in Contradictione tantum in negando sistendum esse supra dictum fuit: Vel, si prior pro verâ habenda est, immediata eius Contradictoria, non omnis homo irrat. est animal, Omnino est falsa. Si enim esset quidam homo irrationalis, omnino esset animal.

67. In quarto, Om. homo est Adamus, quid. homo non est Adamus, non servatur eadem ampliatio termini homo. Prior enim de omni homine existente accipitur, sic vera est, de homine absolute sumpto falsa est: si sensus sit, Om.

homo, quicumq̃ existere potuit, est Adamus, tūc vera est posterior, Qui. homo, scil. quicumq̃ absolute & vlllo modo existere potest, non est Adamus. Deinde non sumuntur hac Enuntiata respectu ejusdem status in homine. Prius ratione status solitudinis verum erat, ubi homo solus erat, Tūc procedebat: O, homo est Adamus: Posterius ratione status societatis, ubi in societate cum alio vivebas homo. Quidam homo, adjuncta scilicet in societatem homini Eua, non est Adamus. At enuntata de diversis rerum statibus loquentis vera contradictionis non sunt capacio, quã oīa vltas fieri debet. In quinto, Quilibet homo quemlibet suum equum videt, & aliquis homo non videt quemlib. suum equum, posteriorē habet verissimam, sed totum Pradicatū priorū repetere debet, in quo etiam vox quēlibet continebatur, quā retentā sensus futurus est: Aliquis homo non videt quemlibet suum equum, quo sensu enuntiatum sine dubio verissimum est. In 6. Om. coloratum aliquo colore est coloratum, & Quod: coloratum non est aliquo colore coloratum, non retinet eandem suppositionem terminorum in vocib. aliquo colore. In priore enim illa distributio & generaliter pro hoc vel alio colore, viridi, In posteriore dīserere pro certo col. accipiuntur. At ubi significata terminorum mutantur, termini mutantur, & expirat Contradictio. Si eodē cū priore sensu sumantur, Vt sensus sit, Quod: coloratum non est aliquo colore (scil. indefinitē cum sumendo, qualiscunq̃, etiam sit,) coloratum, hanc dubiē posterior falsa futura est. In 7. posterior falsa est, Quod. animal est omnis homo, Non enim pro animali in communi, sed pro aliquo in particulari animal sumitur. Sic falsum quo. animal esse omnem hominem. Vel terminus animalis non retinet in utroq̃ unam significationem. In priore, Null. animal est omnis homo, pro animali bruto sumitur,

In

In posteriori
& negatur
dictio. In
suppositionem
in contradic
tionis homo n
prior non est
gos & abomin
sum intellectu
bus Logici
dictio est.
aloga. Et sic
bens. Quomō
dam respondi
68. 9
bus utraq̃
Quia res ipsa
Petrus erit D
dum, perven
non est deter
falsa, vel ver
est generalis
interpr. c. 6
falses & singu
falsas. Vt Om
minatē tales
c. Iudetermin
prae se hoc ve
pariem. A
& per in deter
vstra cogit

In posteriore autem pro rationali: Sic non affirmatur & negatur idem de eodem, sed diverso, atq; expirat Contradictio. In 8. In priore, Om. homo est omnis homo, tō omnis suppositionem simplicem habet, & pars subiecti est, ideo in contradictoriā negativa in subiecto repeti debet, Quidam omnis homo non est om. homo, qua sine dubio falsissima est. Vel prior non est propositio Logica, sed crude identica, qua alogos & abominabilis in Logicis est, cum nihil à subiecto diversum intellectui explicet, & sic affectionum propositionibus Logicis competentium capax non est, inter quas & Contradictio est. Oppositio enim in materia Logicā est, non aloga. Et sic Contradictiones in talibus enuntiatis figi non debent. Quomodo & de enuntiatis seipsa falsificantibus quidam respondens, Vt t. 69. videbitur.

68. 9. In propositionibus de futuris Contingentibus utraq; Contradictoria vel vera, vel falsa esse potest, Quia res ipsa contingens est. Vt cras pluet, cras non pluet, Petrus erit Doctor, Petr. non erit Doctor. Perendie eris sudum, perendie non eris sudum. Hic de futuris contingentibus non est determinata veritas, & utraq; contradictoria vel falsa, vel vera esse poterit. Et sic contradicendi forma non est generalis. R. Variè hic responderi solet. Aristoteles d. interpr. c. 6. inter propositiones de futuro contingenti uniuersales & singulares distinguit. Illas esse determinatè veras vel falsas. Vt Om. homo curret, Nullus homo curret, Has indeterminatè tales esse, & sub disiunctione, Vt, Petrus curret, Pet: n. e. Indeterminatè aliquid horum verum futurum est, sed non praesentè hoc vel illud, sed indeterminatè, relinquendo Vtramq; partem. Alij negant, hanc Aristotelis mentem fuisse, & per indeterminatum vel non necessariò verum, vel respectu nostra cognitionis, qui determinationem in futuris contingentibus

bus non agnosceere queamus, vel respectu ad causam agentem, unde effectus contingens est, non autem ad rem ipsam, qua determinatam suam veritatem aut falsitatem habere possit, intellexisse putant. Alij aliter, de quo fuso Conimbricenses in c. 8. d. inter. q. 1. a. 2. 3. Colonienenses d. interpr. f. 114. seq. Arriagam d. 14. Log. f. 5. 9. Smiglecium d. 12. Log. q. 10. Mendozam d. 9. d. anim. f. 6. aliosq; videas. Regius futura contingencia excipit, l. 2. Log. q. 5. p. 17. Alibi hac res pluribus disceptanda veniet. Hic omisis alijs ad objectionem ipsam dicendum. Propositiones de futuris contingentibus absolute & secundum se sumptas veras & falsas esse posse. *Vi, eras sudum erit, hoc Verum, si contigerit, quod enuntiatur, falsum, si non contigerit.* Ut tamen hæ propositiones in statu oppositionis contradictoriæ sumuntur, & coniunctim una alteri opponitur, impossibile est utramq; vel veram, vel falsam futuram, sed alteram existentem veram, alteram falsam esse oportebit, & vice versa. *Intelliguntur enim de actu existentia, quam futuram dicunt. Impossibile autem est, actum illum futurum & non futurum simul: Sed si eris, impossibile est, ut non sis: si non eris, impossibile est esse.* Non enim aliquid existere, & simul non existere potest. Hoc ergo sensu talia enuntiata sumenda: *Cras pluet, h. e. cras actu existentia hoc erit, ut pluat. Si hoc futurum est eras, impossibile est ejus contradictorium verum esse: Non eras actu hoc existet, ut pluat: Aut si hoc futurum est, impossibile est, prius existiturum.* Sic immotè verum à falso etiam in his secernitur, & forma nostra Contradicendi, modo legitime sensus evoluitur, idemq; referuetur, generaliter procedit. Nec hinc res contingens necessaria evadet, Nisi necessitatem saltem consequentia intelligas. Posito enim, quod ita futurum est, necesse est id esse, Sic omne, quod est, eo ipso, quo est, necessum est esse,

Exercitatio IV. 97

69. 10. In propositionibus seipsas falsificantibus etiam contradictoria simul vera vel falsa esse poterunt. Ut si mutus dicat, ego sum mutus, verum id erit, quia mutus est. Si dicat, non sum mutus, & hoc verum erit, quia loquitur. Sic duo contradicentia simul vera erunt. Sic David dicit, omnem hominem esse mendacem, & ipse est homo, & sic mendax, adeoque non verum dicit. Sic & verum & non verum dicit, quia sunt contradicentia. Plura s. I. de Contradictione, t. 93. sunt adducta. Sic si dicas, Ego iuro, me nunquam jurare, verum, quia iuras id: Falsum, quia eo ipso, quo id dicis, iuras. Sic verum & non verum aliquid simul, & contradictoria simul consistent. Et nostra contradicendi forma non immoté verum à falso secernit. R. Varia hic responsio. Quidam respondent, oppositionem enuntiativam procedere in materiâ & enuntiatione Logicâ, falsificantes esse non Logicas, alogas, nec sint Logices convenire. Danhauerus ide. dip. s. 2. t. 23. & 3. c. 35. Stengelius l. 2. d. syllog s. t. 15. Alij prorsus non solui posse talia censuerunt, ideoque insolubilia à Veteribus dicta esse. Alij & vera & falsa simul esse, sed diversa ratione putârunt. Alij omnem insolubilem falsam consecutiue esse senserunt. Ut Eckius de insolubili. Alij aliter. Breuibz hic Resp. horum enuntiatorum sensû bené euoluendum, & sic non verum & falsum simul habebunt, sicq. non committetur vera contradictio. Nam si mutus dicat, Ego sum mutus, non verum hoc erit, sed falsum. Si enim mutus est, quomodo de se dicere potest, quod sit mutus. Condicio hæc impossibilis est, mutum de se dicere, se esse mutum. Sic David hominem mendacem dicit, h. e. ad mentiendum procliuem, non semper facto mentientem. Et sic nec contradictio hic, nec verum & falsum simul est. V. c. l. Sic qui iurat, se nunquam jurare, vel tó
jura.

jurare ampliandum ad futurum, ut nunquam amplius iuraturus sit, sic sine Contradictione est: Vel si de presenti accipitur, impossibilis falsaq; propositio est, iuro, me nunquam jurare, cum eo ipso juret, cum se non jurare dicit. Hac sese mutuo evertunt, & vera esse non possunt. Sed Contradictoria eius propositio vera est: Non me nunquam jurare iuro.

70. Deinde in his exemplis omnibus non est aperta ac formalis enuntiationum duarum Contradictio, de qua contradicendi formâ jam agimus, adeoq; exempla non directè nostræ sententiæ sunt opposita. Sed in his vel una enuntiatio est, sensum proprium destruens: Vel consequentia aliqua educta, destruens ea, qua ante erant posita. Inde si ad veram enuntiativam contradictionem redigenda sint, sic dicendum: Mucius dicit, ego sum mutus. Non mutus dicit, Ego sum mutus. Hoc posterius verissimum est, quia mutus, quâ talis, nihil dicere potest, & consequenter nec hoc dices, se esse mutum. David dicit, om. hominem esse mendacem, David non dicit, om. h. e. m. ubi prius verum, posterius falsum est. Petrus jurat, se nunquam jurare, Pet. non jurat, se n. j. Prius falsum, posterius verum est. Sic in istis, Optarim anathema esse pro fratribus meis, Rom. 9. v. 1. Adam quasi unus ex nobis factus est, Gen. 3. v. 22. Hac enuntiatio est falsa, si dicis te mentiri, verumq; dicis, mentiris, & verum dicis, & proximum tuum dictum eris verum, & pr. t. d. fuis falsum, & insolubilem & evertentium sese ratio ostendatur, consequentiâ opus habent, quâ educantur, secus contradictionem in se non habent. Et per consequentiam demum evertens sese ratio & contradictio ex illis eruitur. Sic optarim anathema esse pro fratribus meis, vel falsum, Sic falsum dixit Paulus, & jurat tamen eodem loco, se verum dicere, non mentiri: Vel verum est, Et sic electus poteris reprobari.

Contradictio
commune habet

71. S

ponendū. Ma
moni materi
enuntiativæ
9. ostensum.
ijus decurren
ta & aperte
Directa est,
sensu aperte
subdividi po
inter proposi
tur, ut cum i
negantem,
mansem Con
Om. homo e
dam homo no
mentem neq
aquipollens, i

amno

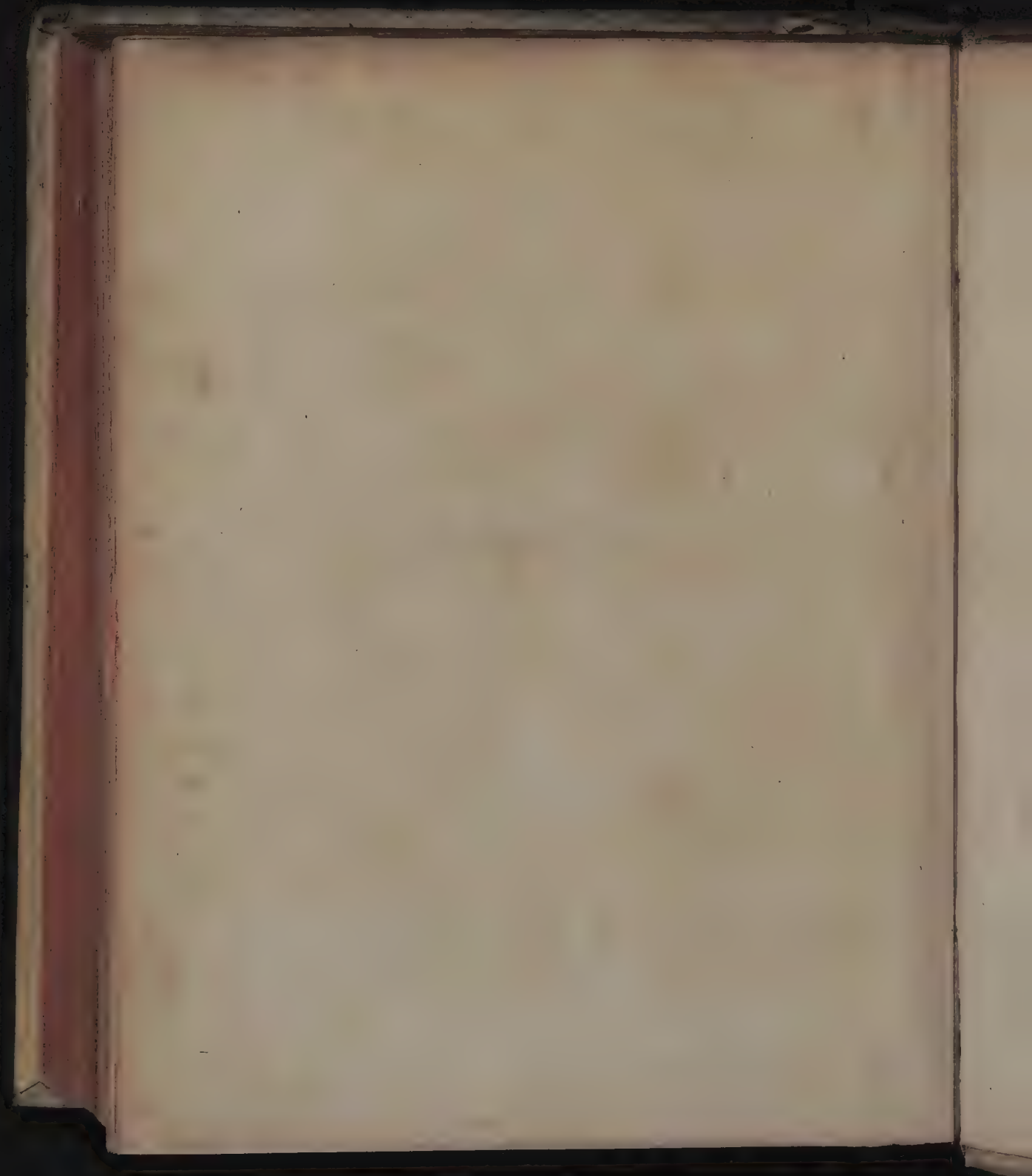
emis-
anfe-

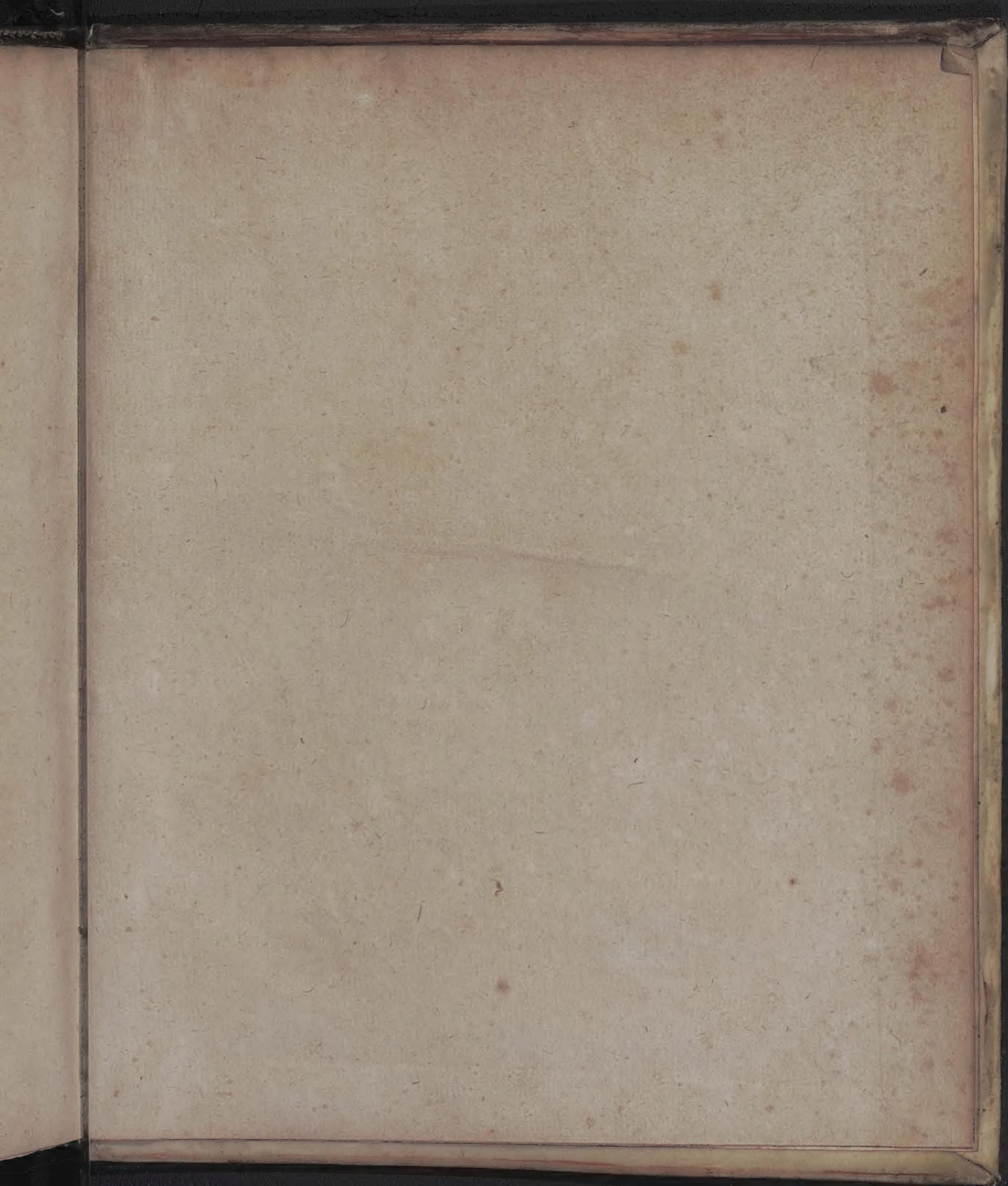
, vel
non
nsub-
pro-
qvar-

✠

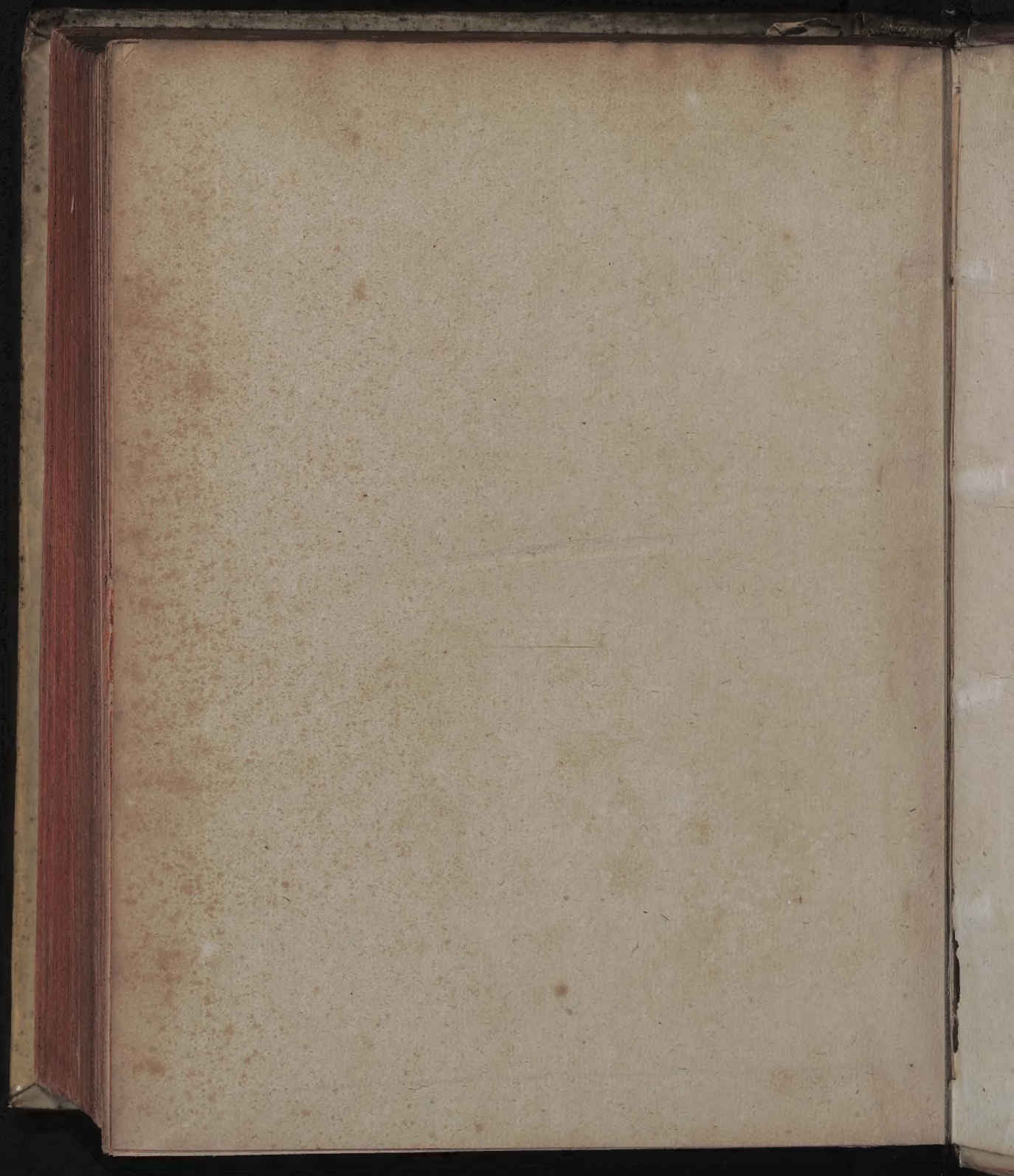
YHS.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0019291

